

Pavel Procházka

Biblický základ a modely práce staršovstiev v cirkvách Združenia evanjelikálnych cirkví v Slovenskej republike

0 O čo v prednáške ide?

Názov prednášky nás vedie k tomu, aby sme ju rozdelili na dva odstavce:

V prvom pôjde o to, aby sme načreli do žriedla biblickej múdrosti a pravdy za účelom explikácie, odborného vysvetlenia základných pojmov, ktoré Nová zmluva poskytuje pre naše uvažovanie o práci staršovstiev.

V druhom sa zamyslíme nad súčasnou aplikáciou biblického modelu v živote cirkví, čiže nad pojmami, zodpovednosťami a úlohami starších a staršovstiev. so zreteľom k ich práci v prospech celku (zboru, cirkvi).

1 Biblický základ

1.1 Stará zmluva

O starších (heb. záqén) sa pojednáva už v Starej zmluve, a to nie len v súvislosti s Izraelcami, ale aj s inými národmi¹, lebo staroveké národy hľadeli s nádejou k tým, ktorých skúsenosť určovala k vedúcemu postaveniu, k vládnutiu. Izraelský ľud mal svojich starších od dôb egyptského zajatia (Ex 3,16). Podľa Ex 24,1 ich bolo 70. Títo boli pomazaní Hospodinovým Duchom. Takí aj pomáhali Mojžišovi niesť bremeno ľudu (Nu 11,16-30).

Neskôr každé mesto malo svojich starších, ktorí boli poverovaní rôznymi úlohami, napr. v útočištných mestách aj funkciu tých, ktorí vydali vraha na smrť (Dt 19,12), alebo mali pracovať ako vyšetrovatelia (Dt 21,2), či im pripadla úloha sudcov v bráne mesta (Dt 22,15; 25,7). Počet starších, ich postavenie a vplyv v izraelskej spoločnosti sa menil, ale sprevádzali ju nepretržite až do príchodu Pánovho. Vtedy mali židovskí starší spolu s veľkňazom právomoc rozhodovať o náboženských veciach.

---

¹ Egyptania Gn 50,7; Moábski a Madiánski Nu 22,7

1.2 Nová zmluva

Presbýteros - starší

Toto grécke slovo je najznámejší vďaka tomu, že zdomácnelo v rôznych svetových jazykoch i v slovenčine na označenie úradu staršieho v cirkevnom zbore. Východiskovým pojmom je prídavné meno présbys, /heb. záqén/ derivátom substantívum mužského rodu presbýtés, stavec (Souček aj Brown pripomínajú, že v staroveku toto označenie sa všeobecne vzťahovalo na mužov už asi nad 50 rokov!) substantívum ženského rodu znie presbýtis, starena. Slovo presbýteros ako gramatický tvar je komparatív, druhý stupeň od slova présbys, starý.

Presbýteros, starší sa v gréčtine používalo:

na označenie stavu veku

- V evanjeliu podľa Jána 8,8n v perikope o cudzoložnici: *A zase sa zohol a písal po zemi. Keď to počuli, odchádzali po jednom, počnúc od starších, takže zostal sám a žena, ktorá bola v prostriedku.*
- Podobne v Petrovej reči pri zhromaždení na deň Letníc v Skutkoch 2,17, kde pri citácii z proroka Jóela je preložené slovo presbýteros v plurále nie ako „starší“, ale „starci“: *V posledné dni – hovorí Boh – vylejem zo svojho Ducha na všetkých ľudí, a vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať; vaši mládenci budú vídať videnia a vaši starci snívať sny.*

na označenie nositeľov tradícií

- v novozmluvnej perikope o umývaní rúk Mt 15,2n *Prečo Tvoji učeníci prestupujú podanie starších? Ved' si neumývajú ruky, keď jedia chlieb. Odvetil im: A prečo vy prestupujete prikázanie Božie pre svoje podanie?*

na označenie nositeľa úradu, člena vedúcej skupiny ľudí, osobitného postavenia medzi kňazmi. Takto v Novej zmluve označujú starších, ktorí majú špecifické miesto v cirkvi a úlohu

- Pt 5,1 *Starších medzi vami napomínam... Pasterstvo Božie, ktoré je u vás.. Patrí im úcta.*
- 1Tm 5,17 *Starších, ktorí boli dobrými predstavenými, najmä tých, čo sa unívajú v kázani a vyučovaní, treba považovať za hodných dvojitej cti.*

Sympresbýteros

v 1Pt 5,1. Ten sa objavuje najmä v úvahách o vývoji episkopátu. Bádatelia

pripomínajú, že tento pojem začali používať biskupi ako kolegiálne oslovenie presbyterov.

Presbytérion – rada starších, zbor starších, staršovstvo

Je to slovo, ktoré v novozmluvných výskytoch ukazuje na dve skupiny ľudí:

označenie najvyššieho židovského súdu zvaného Sanhedrin (talmúdska transkripcia gr. slova synedrion) a často označovaného ako „rada“, prípadne aj iné rady, súdy. V perikope Ježiš pred radou L 22,66n: *Keď sa rozhodlo, zišli sa starší ľudu, veľkňazi a zákonníci, zaviedli ho do svojej rady /synedrion/67 a hovorili: Ak si ty Kristus, povedz nám.* V Pavlovej reči v Sk 22,5: *ako mi to dosvedčí aj sám veľkňaz a všetci starší ...*

O prevzatí pojmu pre radu starších v cirkvi svedčí 1Tm 4,14: *Nezanedbávaj dar, ktorý je v tebe a bol ti daný prorockým slovom, keď zbor starších skladal ruky na teba.*

Gerusia – zbor starcov

Takisto pojem gerusia je významný, lebo ho môžeme preložiť „staršovstvo“. Je to však označenie izraelských starších (niektoré, najmä anglické preklady: „senát“), podľa novozmluvných odborníkov výskyt v oddieli o apoštoloch pred židovskou radou Sk 2,21 je paralelným označením jeruzalemského synedria (vedľa pojmov synedrion a presbytérion): *Tu prišiel veľkňaz a tí, čo boli s ním, zvolali radu /synedrion/ a všetkých starších /gerusia/ zo synov izraelských a ...* (hb paralelizmus).

Episkopos – biskup (najčastejší preklad), starší

Pojem episkopos s derivátom episkopé nemožno obísť, nakoľko spolu s výrazom presbyteros označuje úrady v prvotnej cirkvi, ktoré súvisia s preskúmaním biblických základov pre naše porozumenie a uplatnenie práce staršovstva. Episkopos znamená „dozorca, strážca, biskup“. V gréčtine starozmluvného prekladu LXX (Septuaginta) sa týmto pojmom označujú dozorcovia, úradníci (Neh 11,9; Iz 60,17). 1Pt 2,25 aplikuje pojem na Krista: *Boli ste ako blúdiace ovce, ale teraz navrátení ste Pastierovi a Biskupovi vašich duší!* Pojmom episkopos označili inšpirovaní spisovatelia aj niektorých nositeľov úradov starších (pozri grécky text Sk 1,20, kde máme preklad jeho úrad nech prevezme iný; Sk 20,17...povolal si starších /presbýteros/, ale hneď na to vo v. 28 hovorí tým istým starším z Efezu: *Bedlite teda o seba a o celé stádo, v ktorom vás Duch Svätý ustanovil za biskupov /episkopoi/, aby ste pásli cirkev Božiu, ktorú si vydobyl svojou krvou.* Podobným spôsobom postupuje ap. Pavol v liste Títovi, v 1. kp: *Vo verši 5: nato som ťa nechal na Kréte, aby si usporiadal, čo ešte nebolo (zriadené), a po mestách ustanovil starších /presbýteroi/ ...a vo verši 7. pokračuje Biskup /episkopos/ totiž, ako šafár Boží musí byť bez úhony... 1Tm 3; 1Tm 5,17; Fp 1,1).*

Adolf von Harnack vyslovil názor, že starší tvorili riadiace kolégium, kým biskupi a diakoni sa venovali liturgickému a administrátorskému spravovaniu cirkvi. Ako sa vyvinul neskorší monarchický episkopát, nie je úplne jasné. Bola vyslovená hypotéza, že mohli byť tri spôsoby:

- určití obdarovaní jedinci dostali predsednícku úlohu medzi staršími;
- z pôvodného kolégia správcov zostal jeden po odchode ostatných za misijnými úlohami rýchlo rastúcej cirkvi;
- za základ monarchického episkopátu niektorí vidia pozíciu Pavlových zástupcov Timotea a Tita.

2 Postavenie starších v prvotnej cirkvi

Theokracia, nie demokracia!

Vieme, že apoštol Pavel dôsledne ustanovoval starších.² Kde boli v tejto oblasti nedostatky, tam vládol nepokoj, ako napr. v Korinte, kde si asi držali akúsi zborovú „demokraciu“. Nie je isté, ako boli starší a ostatní „funkcionári“ uvádzaní v prvotnej cirkvi do úradu - snáď Sk 6 predstavujú pôvodnú schému postupu:

- vyhliadnutie osoby
- oddelenie
- ustanovenie so súhlasom predstavených
- modlitby
- skladanie rúk.

Už v prvom, jeruzalemskom zbore mali starších. Odkazuje na to zmienka v Sk 11,30. K formácii staršovstva pravdepodobne došlo po tom, čo apoštolovia odišli za misijnými úlohami a vedenie prevzal Jakub. Predpokladá sa, že charakter tohto zboru bol do tej miery formovaný živým kontaktom s židovstvom, že aj zbor starších fungoval podľa vzoru Sanhedrinu ako „rozhodcovská komisia“.

V Novej zmluve je uprednostňovaná myšlienka theokracie presne tak, ako v celom podaní dejín ľudu Starej zmluvy. Z tohto dôvodu sa v cirkvi od prvopočiatku uplatňovali authority. Treba však k tomu dodať aj to, že jednotlivé authority sa nemali správať ako odborníci, ktorí všetko najlepšie vedia a nad nich nie. Mali byť poddaní Bohu a zviazaní s celou cirkvou, lebo Boh v Kristovi sa stal najvyššou autoritou a ľud telom, so všetkými funkciami a prejavmi života. Boh a Jeho vôľa je vždy nadradená

---

² vo všetkých ázijských zboroch - Sk 14,23, na Kréte poveril Tita – Tt 1,5.

človeku a jeho vôli; svojich obdarúva, aby ich mohol použiť: v Novej zmluve sa hovorí o obdarovaných pre vedenie (R12,8), o „predstavených v Pánu, ktorí poučujú” (1Ts 5,12), o „vodcoch, ktorí zvestovali Božie slovo” (Žd 13,7). Cirkev rozpozná dary Božie u svojich údov a stavia ich na čelo. A potom tí, ktorí boli postavení na čelo budovania cirkvi majú byť vo vážnosti a úcte rešpektovaní podporovaní ostatnými (1Te 5,12n; 1Tm 5,17; 1K 9,14; Ga 6,6; 1Tm 5,19).

Všeobecné kňazstvo

Vedľa starších a iných vedúcich sú do procesu budovania cirkvi v Novej zmluve integrovaní aj ostatní členovia veriaceho spoločenstva. Evanjelium buduje všetkých a Pán si neželá, aby iba tí, ktorí sú postavení na čelo, pracovali a ostatní sa prizerali. V porovnaní s ľudom Starej zmluvy v cirkvi je tu nové to, že mizne osobitná kňazská služba a toto privilegium sa dostáva všetkým. Hovoríme o všeobecnom kňazstve.³ Už nie je treba človeka - obetovníka, lebo dokonalú obeť priniesol Pán Ježiš na golgotskom kríži. On sám je obetou zmierenia za naše hriechy a za hriechy celého sveta (1J 2,2). Táto zvesť bola na počiatku rozvoja kresťanskej cirkvi rešpektovaná, ale už v druhej - tretej generácii spochybňovaná, alebo rôzne modifikovaná a deformovaná. O tom nám svedčí spisba tzv. apoštolských otcov (ranné kresťanské písomníctvo, ktoré sa tešilo v cirkvi veľkej obľube a všeobecnej rozšírenosti a úcty). V cirkvi ktorú založil Kristus, malo byť jasné, že „všetko, čo sa v tejto cirkvi deje - od zvestovania až po obeť celého života - deje sa nie ako výtvor a výkon človeka, ale 'skrze Ježiša Krista'; sú to vlastne skutky Jeho samotného - v nasledovaní. Za takých okolností je pochopiteľné, že svoj význam a opodstatnenie stratilo akékoľvek delenie skutočnosti na profánnu a sakrálnu; bohoslužba obecného kňazstva sa stala bohoslužbou vo všednom dni sveta. Celé 'kňazstvo' cirkvi má za poslanie ujímať sa sveta v mene Boha. Takú funkciu môže plniť iba celé Kristovo 'telo' (Ef 1,22n a všetko Mu poddal pod nohy a urobil Ho hlavou nad všetkým v cirkvi, 22 ktorá je Jeho telom, plnosťou Toho, ktorý naplňuje všetko vo všetkých.)"⁴

2.1 Sumár

Pojem starší v Novej zmluve nie je výlučne používaný pre funkcionárov prvotnej cirkvi. Označuje aj tých, ktorí zostali nepriateľmi Ježiša Krista a jeho ľudu. Prvotná cirkev

---

³ J 14,6: /Ježiš/ "Ja som cesta i pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa."

⁴ Milan Salajka, Rozhovory u duchovní práci v cirkvi, Blahoslav, Praha 1997, s. 18

však našla odvahu prevziať pojem starší, aj keď bol pre spoločenstvo veriacich v Mesiáša Ježiša významovo zaťažený, pre jeho dejinnú úlohu uprostred Hospodinovho ľudu. Urobila to cestou preznačenia a novou náplňou a od jeho nositeľa očakávala novú duchovnú kvalifikáciu.

Nositeľ presbyterstva v novozmluvných časoch stál:

- na viere v Ježiša Krista,
- na známosti Písma,
- na múdrosti Ducha Svätého,
- na poverení cirkevného spoločenstva,
- na etickom kódexe, ktorý sa v cirkvi všeobecne prijímal.

Poprednou úlohou presbytera bolo tiež napomáhať k zjednoteniu rozličných stránok kresťanskej služby. Išlo najmä o učenie, rozsudzovanie etických otázok a pastoračné úlohy.

3 Modely práce staršovstiev

V druhej časti pojednania sa pokúsime stručne načrtnúť súčasné aplikácie biblických paradigiem a historickej skúsenosti budovania cirkvi, ako sa uplatňujú v našich spoločenstvách, združených v ZECe.⁵ Vychádzam z dostupných základných dokumentov členských cirkví:

- Ústava Apoštolskej cirkvi na Slovensku
- Zborový poriadok Bratskej jednoty baptistov v Slovenskej republike
- Ústava Cirkvi bratskej a Vyznanie a vnútrocirkevný poriadok Cirkvi bratskej
- Cirkevný poriadok Evanjelickej cirkvi metodistickej

3.1 Užívanie pojmu „starší“

Apoštolská cirkev požíva v Ústave pojem starší, príp. sa zamieňa za pojem „člen Rady zboru“.

Bratská jednota baptistov uprednostňuje pojem člen staršovstva a tým špecifikuje, že starší je v BJB člen výkonného orgánu zboru, staršovstva.

Cirkev bratská v svojich základných dokumentoch pojem starší zboru. Je to členským zhromaždením zvolená osoba (brat alebo i sestra), člen staršovstva.

---

⁵ Združenie evanjelických cirkví v Slovenskej republike, ktorého členmi sú od roku 1993 štyri kresťanské denominácie: Apoštolská cirkev na Slovensku, Bratská jednota baptistov v SR, Cirkev bratská v SR, Evanjelická cirkev metodistická, Slovenská oblasť.

Evanjelická cirkev metodistická používa pojem ordinovaný starší na označenie kazateľa, ktorý splnil predpoklady cirkevné poriadku, bol prijatý do plnoprávneho členstva Výročnej konferencie a bol ordinovaný za staršieho. Staršovstvo má potom svojich členov.

3.2 Duchovná zodpovednosť starších v cirkvách ZECu

V každom dokumente cirkví združených v ZEC sa zdôrazňuje, že staršovstvo je ponajprv ustanovené na to, aby nieslo duchovnú zodpovednosť za zbor:

AC: „Rade zboru prináleží najmä: a/ zabezpečovať v spolupráci s pastormom všetku činnosť zboru... b/ predkladať zborovej konferencii návrh na ustanovenie pastora, jeho zástupcu, starších zboru a zborových zložiek... a iné opatrenia.

BJB: „ Staršovstvo cirkevného zboru je kolektívnym duchovným vedením, ktoré bolo zvolené zborovým zhromaždením. Sleduje a svojimi podnetmi formuje celkovú duchovnú orientáciu zboru, jeho výchovnú, misijnú a pastoračnú stratégiu, rieši disciplinárne prípady, skúma všetky žiadosti o členstvo v zbore...“ atď.

CB: „Osobitnou úlohou každého člena staršovstva je: „V modlitbách sa starať o duchovný život zboru a zúčastňovať sa podľa obdarovania na službe kázanim a na pastierskej starostlivosti v sídle zboru i na kazateľských stanicích...“ a ďalšie ustanovenia duchovného charakteru.

ECM: „ Staršovstvo...bdie nad duchovným stavom zboru...“

Od staršieho cirkiev teda očakáva, že bude aktívny duchovný pracovník. Duchovná aktivita sa však nedá suplovať organizačnou aktivitou. Má zahŕňať modlitebné úsilie za celok zboru i za jednotlivých ľudí, počnúc od pastora, cez členov zboru, návštevníkov bohoslužieb a iných zborových aktivít a končiac príhovormi za cirkevných i svetských predstaviteľov, osobný rast v duchovnom živote, kde na prvom mieste stojí čítanie Biblie a vhodnej kresťanskej literatúry, duchovné rozhovory s ľuďmi (ktorým venujeme osobitnú pozornosť v nasledujúcom odstavci).

3.3 Pastoračná úloha starších

Starší zboru nachádzajú výrazné uplatnenie v pastoračnej činnosti zboru. Každý starší by sa mal nechať motivovať Pánom Ježišom v jeho osobnom prístupe k ľuďom okolo Neho. Príkladne sa venoval v prvom rade vyučovaniu svojich učeníkov. Všimnite si úvodu Kázne na vrchu: Keď (Ježiš) videl zástupy, vystúpil na vrch a keď si sadol,

pristúpili k Nemu Jeho učenici. Otvoril ústa a učil ich.“ Pánu Ježišovi stálo za námahu, aby sa venoval apoštolom a vyučil ich, aby boli pripravení na službu zástupom. Neskôr Ho vidíme, ako sa venuje problémom ľudí. Od učeníkov očakával, že budú ako On. V tom by ho starší mali napodobňovať. Rozhodne nemožno považovať za splnenú úlohu, ak sa starší iba viac menej pasívne zúčastňujú na pravidelných stretnutiach staršovstva pod vedením predsedu, ktorý navrhuje program a často výrazne určuje i priebeh zasadnutia. Býva to preto, že starší boli určení podľa nie celkom biblických kritérií. Vyhládavanie kandidátov na starších zboru by mohlo mať za jeden z kvalifikačných ukazovateľov, či ide o osobu osvedčenou čo do ochoty konkrétne sa venovať ľuďom.

Na schôdkach sa staršovstvo zapodieva aj aktuálnymi pastoračnými otázkami zboru. Riešenie pastoračnej situácie by sa nemalo prenechať iba kazateľovi (pastorovi). Pastor, ako hovorí i toto jeho označenie, je pastier, ale nie v tom zmysle, že je na všetko odborník a všetko zvládne. Niekedy počuť argumentáciu, že je za to platený, má na to viac času, je na to vyškolený atď., však staršovstvo, ktoré sa takto správa, nekoná dostatočne v prospech duchovnej stability a celkovej prosperity zboru.

Práve v oblasti pastorácie je veľký priestor pre starších. Každý jednotlivý člen staršovstva má obdarovanie Ducha Svätého. Pôsobiaci Duch rozdeľuje každému osve, ako chce (1K 12,11). Apoštol Pavol venoval problematike Kristovho tela a jeho údov veľa miesta! Starší sú na čele zboru a majú byť príkladom, preto sa nazdávame, že aj ich poslušnosť podľa obdarovania Ducha by mala byť zjavná. Tam niekde sa začína efektívna pastorácia. Po stránke zborového vedenia je hodné odporúčania, aby sa staršovstvo zaoberalo aj konkrétnym rozdelením služby v oblasti pastorácie členov a návštevníkov zboru. V niektorých zboroch cirkvi ZECu sa táto prax už vyskúšala a priniesla konkrétne ovocie.

Treba povedať, že pastoračná úloha nie je jednoduchá ani ľahká, a to najmä vtedy, ak sa pastorácia stáva nástrojom onej primárnej úlohy staršovstva, totiž bdieť nad duchovným stavom zboru. Z praxe môžeme potvrdiť, že výkon pastoračnej je príjemný, ak sa v ničom nemusíme dotknúť života ľudí, ktorí sú nám zverení na pastoračnú starostlivosť. Vtedy je to radosť a pastoračné schôdky sa menia na vďačné bilancovanie a radostné plánovanie. Také to však vždy nie je. Život ľudí prináša aj pokušenia, ktorým kresťania v určitej netrepezlivosti, áno aj v neochote očakávať na Božie riešenie, podliehajú. Jednotlivec, ale aj cirkev potrebuje biblicky správne riešenie všetkých hriechom porušených stavov vecí i vzťahov ľudí. Čo s tým urobiť?

Kazateľ by mal byť na takú službu odborne pripravený. Vedľa pravidelnej pastorácie členov zboru by mal byť pripravený aj odborne pracovať ako kresťanský poradca. To si žiada, aby bol pastor motivovaný Kristovou láskou a pripravený venovať čas ľuďom. Musí vedieť, že Boh ho chce použiť na konkrétne riešenie i takých vecí, ktoré sme si zvykli prenechávať výhradne psychológom. Nemali by sme tak ľahko odovzdávať iným riešenie takých pastoračných úloh, na ktoré nám viera v Ježiša Krista dáva výborné duchovné predpoklady a východiská. Na katedre ETM PF UMB sme túto výzvu vzali vážne. Trojsemestrálne štúdium pastoračnej teológie dáva dobrý základ, aby absolventi – magistri (teológovia a katechéti) odchádzali do praxe solídne vybavení pre prácu i ďalšie vzdelávanie.

Možno, že i niektorí iniciatívni starší zboru, členovia staršovstiev sa vydajú touto cestou. Dnes je už lepšia zásoba dostupnej, populárne písanej literatúry k samoštúdiu. Diela kresťanských psychológov J. Dobsona, J. Křivohlavého, P. Turniera, ako aj práce praktických teológov Z. Kubíkovej, A. Havránka, J. Smolíka, M. Salajku a ďalších možno čítať v slovenčine alebo v češtine. Počujeme, že sa v cirkvách konajú semináre o pastoračnom poradenstve. Teší nás záujem, s ktorým sa ako lektori poradenstva stretávame. Informovanosť (vzdelanie) pomôže starším odhadnúť hovorenie a správanie ľudí. Pomôže nedať sa ovládnuť emóciami či priamo znechutiť, ale tieto nástrahy prekonať a účinne ľuďom pomôcť. Pán potrebuje vytrvalých a verných služobníkov aj v tomto druhu „súzenia“ (Jk 5,11). Bez informovanosti sa môže stať, že starší s pastoračnou prácou síce začnú, ale po počiatočných neúspechoch sa nechajú odradiť. Alebo sa stane, že vďaka neodbornému a nevhodnému prístupu o ich službu možno „nebude záujem“, v lepšom prípade sa neodborná pastorácia zredukje na spoločenskú udalosť a neplní všetky pastoračné úlohy.

3.4 Riadiaca úloha staršovstva

Nakoľko staršovstvo má v našich spoločenstvách ponajprv duchovnú zodpovednosť, nemôže konať iba ako správny orgán a vyplniť všetok čas organizačnými a finančnými záležitosťami. Tieto by mali podľa dikcie jednotlivých cirkevných poriadkov členských cirkví ZECu byť podriadené duchovným záležitostiam, alebo byť v priamej závislosti na riešení duchovného stavu zboru. Inými slovami, organizačné a riadiace úlohy staršovstiev majú byť nasmerované tak, aby podporovali duchovnú prosperitu cirkevného spoločenstva.

Prvky riadiacej úlohy rady zboru v Apoštolskej cirkvi

- Staršovstvo (v AC: rada zboru) je exekutíva (výkonný výbor), ktorého činnosť nie je nezávislá, ale previazaná spoluprácou s pastormom,
- staršovstvo má ale tiež právo predložiť zborovej konferencii návrh na ustanovenie pastora, jeho zástupcu, nových či ďalších starších zboru a zborových složíek,
- prácu zboru a zborových zložiek staršovstvo usmerňuje, o. i. aj tým, že ustanovuje osoby do služby a tiež disciplinárne koná, resp. posudzuje sporné prípady,
- výrazným riadiacim prvkom je i právo rady zboru (staršovstva) pripravovať program zborových konferencií, zostavovať rozpočty a záverečné účty,
- na vedení oblasti má miestne staršovstvo podiel podávaním stanovísk k návrhom na správcov oblasti.

Prvky riadiacej úlohy staršovstva v Bratskej jednote baptistov

- Staršovstvo je priamo definované ako „kolektívne duchovné vedenie“, ktoré tiež je exekutívou, lebo je zvolené zborovým zhromaždením, ktorému vydá počet zo svojej práce,
- úloha kazateľa je tu minimalizovaná tým, že staršovstvo si volí svojho predsedu, ktorým spravidla nebýva kazateľ zboru,
- ide príkladom v duchovnom živote, v misijnej činnosti, v pastoračnej starostlivosti, atď. – riadenie má byť podporené vysokou náročnosťou na starších, aby ľudia aj videli svojich vodcov v práci,
- staršovstvu je daná úloha spravovať majetok a hospodárske záležitosti zboru, zostavovať rozpočty a záverečné účty pre zborové zhromaždenie, ktoré vo všetkom prevyšuje riadiace práva staršovstva.

Prvky riadiacej úlohy staršovstva v Cirkvi bratskej

- Staršovstvo je silný zborový orgán s množstvom rozličných riadiacich úloh v zbore. Na zabezpečenie vernosti v práci sa odporúča, aby členmi staršovstva neboli navzájom si blízki príbuzní ani blízki príbuzní správcu zboru,
- správca zboru alebo jeho administrátor je predsedom staršovstva
- staršovstvo musí robiť zápisnice,
- hospodárske veci sa stará hospodár, jeden zo starších, ktorého si staršovstvo volí, vo väčších zboroch sa volí aj hospodárska rada, ktorej predsedá hospodár.

- výrazným dôrazom na riadiacu úlohu staršovstva v CB je aj jeho právo a povinnosť zvolávať členské zhromaždenie ako aj v istých konkrétnych situáciách faktická nadradenosť členskému zhromaždeniu (staršovstvu, nie členskému zhromaždeniu ako takému, je dané právo požiadať určité osoby v určitých konkrétnych situáciách, aby neboli prítomné rokovaníu).

Prvky riadiacej úlohy staršovstva v Evanjelickej cirkvi metodistickej

- staršovstvo sa ustanovuje iba na farnosti (obvod so zbormi a stanicami. Jednotlivé zbory majú dôverníkov a komisie pre duchovnú a správnu službu. Na zabezpečenie koordinácie duchovnej i hospodárskej aktivity farnosti je ustanovené, že laickí kazatelia, vedúci laikov, pokladník, dôverníci a hospodár sa stanú automaticky členmi staršovstva,
- staršovstvo sa má tiež usilovať o dobré hospodárenie, preto je poverené zostavením rozpočtov a plánov,
- činnosť staršovstva bude zhodnotená Farskou konferenciou.

4 Záverom

Z pohľadu do písomných, oficiálnych materiálov jednotlivých cirkví sa javí záver, že sú rozdielne položené dôrazy na riadiacu úlohu staršovstva. Tieto súvisia s pochopením cirkevného zriadenia a úlohou kazateľa, resp. celého zboru. Chce sa od seba vzájomne učiť, v úcte a láske, aby sme mohli byť spoločne budovaní „na duchovný dom“ (1Pt 2,5). Dnes viac ako kedykoľvek predtým a osobitne pre podmienky Slovenska naliehavo znie Petrova výzva: „Vaše obcovanie medzi pohanmi nech je vzorné, aby vidiac vaše dobré skutky, oslavovali Boha...“(1Pt 2,12).

POUŽITÁ LITERATÚRA

BROWN, Colin. *The New International Dictionary of New Testament Theology*. Vol. 1. Grand Rapids : Zondervan Publishing House, 1986.

BROWNING, Don S. *A Fundamental Practical Theology. Descriptive and Strategic Proposals*. Minneapolis : Fortress Press, 1996.

DOUGLAS, J. D. a spol. *Nový biblický slovník*. Praha : Návrat domů, 1996.

SALAJKA, Milan. *Rozhovory u duchovní práci v církvi*. Praha : Blahoslav, 1997.

SOUČEK, Josef B. *Řecko-český slovník k Novému zákonu*. Praha : Kalich, 1997.

Cirkevný poriadok. Evanjelická cirkev metodistická. Konferencia v Českej a Slovenskej republike, Slovenská oblasť. Bratislava : Vydavateľstvo ECM s.r.o., 1993.

Ústava Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Rozmnožený text. 1996.

Ústava Cirkvi bratskej. Kežmarok : Ing. Mikuláš Lipták, 1993 (?).

Vyznanie viery a vnútrocirkevný poriadok Cirkvi bratskej. Kežmarok : Ing. Mikuláš Lipták, 1995 (?).

Zborový poriadok Bratskej jednoty baptistov v SR. Rozmnožený text poskytnutý BJB.

Bez ďalších údajov.